

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Мянгад сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2024 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХОА-2025/003НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Ховд хот 2025 он	Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 70433061 Цахим хаяг: boldbaatarkh@audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас:70432545 Цахим хаяг:tsetsegsurena@audit.gov.mn Аудитор: Н.Ариунтуяа Утас:70432545 Цахим хаяг: ariuntuyan@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

**ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2025. 03. 25 № 2/129
танай _____ -ны № _____ -т

МЯНГАД СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
Б.БАТХИШИГ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Мянгад сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн нэгтгэсэн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Мянгад сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Хязгаарлалттай санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн доорх зөрчлүүд нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан бөгөөд дангаар буюу нийт дүнгээрээ санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөөтэй боловч өргөн тархаагүй, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2, 25.7, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.1.4, 14.4.5, Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолын 1.4.2, Хүнс хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2021 оны 361 дүгээр тушаалын 3.4.12, 6.4, 6.7, 7.4.2, 7.5, 7.10, дахь заалттай нийцээгүй, санхүүгийн тайлагналын иж бүрэн байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. Үүнд:

- Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2024 оны нэгтгэсэн тайланг хуульд заасан хугацаанд ирүүлээгүй,
- Хоршоо хөгжүүлэх сангаас 2018 онд олгосон зээлдэгчийн мэдээллийг сангийн мэдээллийн программд оруулаагүй зээлийг төлүүлээгүй, зээл олгох тухай төсөл сонгон шалгаруулах хорооны шийдвэргүй, зээлийн гэрээ байгуулаагүй,
- Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хөрөнгийн зарцуулалт, зээлийн ашиглалт, эргэн төлөлтөд, ОНХС-аас хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээнүүдэд дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй,
- Үнэ төлбөргүй шилжиж ирсэн хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгаагүй зэрэг зөрчлүүд илэрлээ.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Мянгад сум нь татварын болон татварын бус орлогоор нийт 639,945.5 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж орлогын төлөвлөгөөг 155,173.3 мянган төгрөгөөр буюу 32.0 хувиар давуулан биелүүлжээ.

Сумын түүхт 100 жилийн ойн хандиваар 419,418.5 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, Эрдэнэбүрэнний усан цахилгаан станцын нөлөөллийн бүсийн нөхөн төлбөрт 332,640.0 мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг Эрчим хүчний яамнаас хуваарилсан байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Материаллаг буруу эрсдэлийн үнэлгээ өндөр анхаарал татах асуудал гараагүй болно.

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ХҮНДЭТГЭСЭН: ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Х.БОЛДБААТАР

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан

(мян.төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2023 оны 12-р сарын 31	2024 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	738,937.3	1,021,146.3
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	386,494.8	622,609.4
33	АВЛАГА	245,681.5	183,022.6
34	УРЬДЧИЛГАА	34,395.0	125,255.9
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	72,366.0	90,258.3
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,600,975.4	2,074,578.4
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,600,975.4	2,074,578.4
39200	Биет хөрөнгө	1,560,085.4	2,033,988.4
39300	Биет бус хөрөнгө	40,890.0	40,590.0
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,339,912.7	3,095,724.7
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	20,913.9	1,887.4
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	20,913.9	1,887.4
41300	Өглөг	20,913.9	1,887.4
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,318,998.8	3,093,837.3
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,318,998.8	3,093,837.3
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	561,660.1	561,660.1
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	1,371,627.5	2,146,466.0
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	385,711.2	385,711.2
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,339,912.7	3,095,724.7

2.2 Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

(мян.төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2023 оны 12-р сарын 31	2024 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,356,144.3	4,319,016.6
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	405,140.7	624,677.0
110	Орлогын албан татвар	288,987.5	486,104.7
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	305,615.8	512,097.1
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-16,628.2	-25,992.4
113	Хөрөнгийн албан татвар	65,106.1	56,863.8
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	51,047.0	81,708.6
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	289,677.2	562,428.5
120	Нийтлэг татварын бус орлого	289,677.2	562,428.5
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,661,326.3	3,131,911.0
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,029,936.1	3,493,505.1
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,029,936.1	3,493,505.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,821,254.0	3,431,608.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	485,487.0	784,237.7
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	60,792.7	97,626.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	43,907.1	515,996.7
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	414,943.1	880,833.4
2105	Нормативт зардал	446.0	198.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,829.2	7,180.3
2107	Томилолт, зочны зардал	5,937.1	7,915.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	425,553.9	104,648.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	381,357.9	1,032,972.9
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,208,682.1	61,896.7
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	326,208.1	825,511.5

V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	-	50,673.0
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	326,208.1	774,838.5

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(мян.төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2023 оны 12-р сарын 31	2024 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,145,350.8	3,817,625.9
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	405,140.7	624,677.0
110	Орлогын албан татвар	288,987.5	486,104.7
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	305,615.8	512,097.1
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-16,628.2	-25,992.4
113	Хөрөнгийн албан татвар	65,106.1	56,863.8
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	51,047.0	81,708.6
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	25,077.6	21,153.9
1181	Газрын төлбөр	13,061.3	12,098.0
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	12,908.2	48,456.6
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	51,561.3	61,037.8
120	Нийтлэг татварын бус орлого	51,561.3	61,037.8
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,688,648.8	3,131,911.0
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,523,917.8	2,507,345.4
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,523,917.8	2,507,345.4
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,295,142.0	2,445,448.7
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	482,284.4	779,919.8
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	60,285.6	99,835.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	42,799.0	593,068.1
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	19,394.2	23,777.4
2105	Нормативт зардал	502.5	553.7
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	2,737.3	10,231.6
2107	Томилолт, зочны зардал	5,937.1	7,924.1
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	437,541.0	36,955.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	243,660.9	893,183.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,228,775.8	61,896.7
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	621,433.0	1,310,280.5
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	371,053.2	1,074,015.8
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	371,053.2	1,074,015.8
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	371,053.2	1,074,015.8
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-371,053.2	-1,074,015.8
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-54,100.0	-150.0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	54,100.0	150.0
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	196,279.8	236,114.6
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	190,215.0	386,494.8
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	386,494.8	622,609.4

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

(мян.төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Нийт цэвэр хөрөнгө /өмч
1	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,992,790.6	1,992,790.6
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,992,790.6	1,992,790.6
9	Тайлант үеийн үр дүн	326,208.1	326,208.1
10	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,318,998.8	2,318,998.8
11	2024 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,318,998.8	2,318,998.8
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,318,998.8	2,318,998.8
19	Тайлант үеийн үр дүн	774,838.5	774,838.5
20	2024 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	3,093,837.3	3,093,837.3

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(мян.төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,006,976.5	2,546,141.4
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,720,334.0	1,638,885.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,658,437.3	1,576,988.9
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	799,889.0	779,919.8
210101	Үндсэн цалин	423,415.1	413,559.2
210102	Нэмэгдэл	301,285.8	286,409.3
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	12,018.0
210104	Урамшуулал	43,508.1	38,734.5
210105	Гэрээт ажлын хөлс	31,680.0	29,198.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	99,986.6	99,835.9
210201	Тэтгэврийн даатгал	67,991.2	67,989.5
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,998.9	7,961.9
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,399.0	6,369.0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,599.7	1,592.7
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	15,997.8	15,922.8
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	653,311.4	593,068.1
210301	Гэрэл, цахилгаан	38,204.2	30,956.4
210302	Түлш, халаалт	564,301.3	517,571.5
210303	Цэвэр, бохир ус	50,805.9	44,540.1
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	24,747.3	23,777.4
210401	Бичиг хэрэг	3,399.2	3,426.9
210402	Тээвэр, шатахуун	17,450.5	17,450.5
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,897.6	2,900.0
2105	Нормативт зардал	553.7	553.7
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	553.7	553.7
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,271.8	10,231.6
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	317.0	317.0
210604	Урсгал засвар	9,954.8	9,914.6
2107	Томилолт, зочны зардал	7,924.1	7,924.1
210702	Дотоод албан томилолт	7,924.1	7,924.1
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	37,030.2	36,955.1
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	34,853.2	34,853.2
210803	Даатгалын үйлчилгээ	346.0	346.0

210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	300.0	225.0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	34.0	34.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,189.5	1,189.5
210807	Газрын төлбөр	307.5	307.4
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	24,723.2	24,723.2
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	21,803.4	21,803.4
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,919.8	2,919.8
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	61,896.7	61,896.7
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	61,896.7	61,896.7
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	27,620.7	27,620.7
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	32,364.0	32,364.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,912.0	1,912.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,206,642.5	907,105.8
220001	Барилга байгууламж	344,745.9	207,409.6
221001	Их засвар	507,628.6	452,548.6
222001	Тоног төхөөрөмж	199,831.0	162,581.1
223001	Бусад хөрөнгө	154,437.0	84,566.6
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	80,000.0	150.0
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	80,000.0	150.0
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	3,006,976.5	2,498,653.9
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,565,163.1	2,451,625.1
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,777,779.3	1,664,241.3
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	787,383.8	787,383.8
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	441,813.4	47,028.8
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	605.0	1,259.5
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	80,000.0	45,769.3
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	361,208.4	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	206,895.1
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	159,407.6
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2	2
610001	Төсвийн байгууллага	2	2
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	31	31
620001	Удирдах ажилтан	9	9
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	13	13
620003	Үйлчлэх ажилтан	5	5
620004	Гэрээт ажилтан	4	4
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	31	31
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	11	11
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	8	8
650010	Гэрээт ажилтан	4	4
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	8	8

ГУРАВ . АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ :

Аудитаар нийт 19,780.8 мянган төгрөгийн алдаа¹, зөрчил² илэрснээс аудитын явцад залруулга хийгдээгүй.

Залруулагдаагүй нийт 19,780.8 мянган төгрөгийн зөрчил нь тогтоосон ерөнхий материаллаг байдлын түвшнээс “бага” боловч шинж чанарын хувьд материаллаг тул “Хязгаарлалттай” дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 19,780.8 мянган төгрөгийн зөрчил³ илэрснээс 4,870.8 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт, 15,000.0 мянган төгрөгийн 2 заалт бүхий зөвлөмж өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

5.1.1 Зээл, зээлийн хүүгийн төлөлттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Хоршоо хөгжүүлэх сангийн мэдээллийн программд 2018 онд сангаас олгосон зээлдэгчийн мэдээллийг оруулаагүй, зээл, зээлийн хүүг төлүүлээгүй, зээл олгох тухай төсөл сонгон шалгаруулах хорооны шийдвэргүй, Засаг даргын зээл олгох захирамжгүй, зээлийн гэрээ байгуулаагүй, зарим зээлдэгчийн мэдээлэл зөрүүтэй, төлөгдөөгүй зээл, зээлийн хүүгийн 4,780.8 мянган төгрөгийн үлдэгдлийг сангийн программд бүрэн төлөгдсөнөөр хаасан нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах;", "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах; " 16.5.4-д "төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх; ", 41.2.1-д "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх;", Хүнс хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2021 оны 361 дүгээр тушаалаар "Хоршоо хөгжүүлэх сангаас хөнгөлөлттэй зээл олгох, сонгон шалгаруулах, эргэн төлүүлэх, хяналт тавих журам"-ын 3.4.12-д "Сумын хоршоо жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн Монгол банкны зээлийн мэдээллийн санд илгээх мэдээллийг аймгийн хоршоо, жижиг, дунд үйлдвэрийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэнд илгээж хянуулна;", 6.4-д "Энэ журмын 6.3-т заасан шаардлагыг хангасан хоршооны боловсруулсан төсөл дараах нийтлэг шалгуурыг хангасан байна:", 6.7-д "Төсөл сонгон шалгаруулах хорооны шийдвэрийг тухайн сумын Засаг дарга хүлээн авч баталгаажуулан, эрэмбэлсэн жагсаалтын дагуу санхүүжүүлнэ" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: *Сангийн дансанд төвлөрүүлэх төлбөрийн акт*

5.2 Зөвлөмж

5.2.1 Үндсэн хөрөнгийн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Сумын ЗДТГ-т шим ус ОНӨААТҮГ-аас үнэ төлбөргүйгээр шилжүүлсэн 2 ширхэг ОО-ийг орлогод аваагүй данс бүртгэлд тусгаагүй орхигдуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн Төсвийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.7-т "Тусламж, хандивын орлогыг холбогдох журмын дагуу бүртгэж, гүйцэтгэлийг тайлагнана." Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4.5-т "бүх орлого"; гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: *Хөрөнгийг 2025 оны улиралд багтаан данс бүртгэлд тусгах*

¹ Мэдээллийг тусгаагүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/.

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

5.2.2 ОНХС болон Хоршоо хөгжүүлэх сангийн үйл ажиллагаанд дотоод хяналттай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Хоршоо хөгжүүлэх сангийн журамд зааснаар "Хяналтын зөвлөл" сангийн хөрөнгийн зарцуулалт, зээлийн ашиглалт, эргэн төлөлтөд, ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдсэн хөтөлбөр, арга хэмжээний хэрэгжилтэд дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй нь Төсвийн тухай хуулийн 16.5.1.төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах," Хүнс хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2021 оны 361 дүгээр тушаалаар "Хоршоо хөгжүүлэх сангаас хөнгөлөлттэй зээл олгох, сонгон шалгаруулах, эргэн төлүүлэх, хяналт тавих журам"-ын 7.4-д "Хяналтын зөвлөл сангийн хөрөнгийн зарцуулалт, зээлийн ашиглалт, эргэн төлөлтөд хяналт тавихдаа дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ:", 7.4.2-д "сангийн үйл ажиллагаанд улирал бүр хяналт шалгалт хийж, дүнг тухайн сумын нийт иргэдэд мэдээлж, ИТХ-ын даргад хүргүүлнэ;" 7.5-д "Сумын Засаг дарга сангийн орлого, зарлагын гүйцэтгэлийн тайланг улирал болон жилээр гаргаж, улирлын тайланг дараа улирлын эхний сарын 10-ны өдрийн дотор, жилийн тайланг дараа оны 1 дүгээр сарын 20-ны өдрийн дотор тухайн аймгийн Засаг даргад хүргүүлнэ", 7.10-д "Сангийн зээлдэгч нь төслийг зориулалтын дагуу хэрэгжүүлж, зээл, зээлийн хүүгийн төлбөрийг гэрээний үүргийн дагуу төлж, төслийн талаарх тайланг жилд нэг удаа сумын иргэд, олон нийтэд тайлагнана. Сангийн сайдын 2021 оны 05 дугаар сарын 24-ний өдрийн 86 дугаар тушаалын хавсралт Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журмын 3.4-д "Сум, дүүргийн Засаг даргын чиг үүрэг: 3.4.3.Сум, дүүргийн хэмжээнд ОНХС-ийн үйл ажиллагааг зохион байгуулах, хэрэгжилтэд хяналт тавих," 3.4.4-д "ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх бараа, ажил, үйлчилгээг худалдан авах гэрээг холбогдох хууль, аргачлал, журамд нийцүүлэн хийх, худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах, хяналт тавих," Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолын 1.4.2-д "өөрийн болон доод шатны Засаг даргын ажлын алба, харьяа байгууллага, аж ахуйн нэгжид мөрдөх", "Дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журмыг"-ыг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, 1.5-д "Энэхүү журмын 1.4-т зааснаас бусад тохиолдолд "Дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журам"-ыг тухайн байгууллага, аж ахуйн нэгж өөрөө баталж мөрдөнө. 4.1.5-д "өмчийн бүртгэл тооцоо, ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалт, санхүү бүртгэлийн үйл ажиллагаанд тавих хяналт шалгалт," гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Хоршоо хөгжүүлэх сан, ОНХС-ийн журамд заасны дагуу дотоод хяналт шалгалтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2025 оны 07 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Дөрөв . Аудитаар илэрсэн буюу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/ мян.төгрөг/

Аудитад хамрагдсан шалгагдагч байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Мянгад сумын ТТЗ	3	19,780.7	1	4,780.7			2	15,000.0	-	-	-	-
Дүн	3	19780.7	1	4780.7	-	-	2	15000.0	-	-	-	-

ТАВ. ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧИЙН АНГИЛЛААР АУДИТАД ХАМРАГДСАН БАЙДАЛ САНАЛ ДҮГНЭЛТИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Аудитад хамрагдсан шалгагдагч байгууллагын нэр	Аудитад хамрагдвал зохих	Хамрагдсан	Байгууллагын тоо		Аудитын санал дүгнэлтийн төрөл			
			Гүйцэтгэсэн		үүнээс			
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Зөрчилгүй	Хязгаар лалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
ИТХ	1	1		1				
ЗДТГ	1	1	1			1		
Хоршоо хөгжүүлэх сан	1	1		1				
ОНХС	1	1		1				
НИЙТ	4	4	1	3	-	1	-	-